

dr Sławomir Szejna

ORCID: 0000-0002-4219-5884

sszejna@o2.pl

Wydział Prawa i Administracji

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Dopuszczalność stosowania art. 115 k.c. do końca biegu terminu przedawnienia – glosa krytyczna do uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., III CZP 21/23

Słowa kluczowe: przedawnienie; koniec terminu przedawnienia; dzień wolny od pracy

Przedmiotem glosy jest analiza orzeczenia, w którym Sąd Najwyższy orzekł, że „art. 115 k.c. nie ma zastosowania do upływu terminu przedawnienia”. Glosa ma charakter krytyczny. Analizowana problematyka nie ma tylko charakteru teoretycznego, lecz przede wszystkim praktyczny. Na wypadek zaaprobowania tezy głosowanego judykatu uniemożliwiałoby to bowiem wierzycielowi przesunięcie terminu przedawnienia na następny dzień, który nie jest dniem ustawowo wolnym od pracy lub sobotą, jeśli koniec terminu przedawnienia przypada na sobotę lub dzień ustawowo wolny od pracy, co w konsekwencji doprowadziłoby do upływu terminu przedawnienia i podniesienia przez dłużnika zarzutu przedawnienia.

Wprowadzenie

Przedmiotem glosy jest analiza tezy orzeczenia¹, w którym Sąd Najwyższy orzekł, że „art. 115 k.c. nie ma zastosowania do upływu terminu przedawnienia”². Glosa ma charakter kry-

tyczny. Analizowana problematyka nie ma tylko charakteru teoretycznego, lecz przede wszyst-

pracy, „Monitor Prawniczy” 2025, nr 5, s. 299–302; M. Cieśla, *Stosowanie art. 115 k.c. do końca terminów przedawnienia. Glosa do uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 22.05.2024 r., III CZP 21/23*, „Przegląd Sądowy” 2025, nr 6, s. 126–135; R. Strugała, *Dopuszczalność stosowania art. 115 KC do biegu terminów przedawnienia*, „Monitor Prawniczy” 2026, nr 1, s. 49 i n.; A. Szlęzak, *Interpretacja art. 115 k.c. Glosa do uchwały SN z 22.05.2024 r., III CZP 21/23 oraz do wyroku SN z 14.02.2025 r., II CSKP 1946/22*, „Państwo i Prawo” 2025, z. 10, s. 155–160; Z. Kuniewicz, *Problematyka stosowania art. 115 Kodeksu cywilnego do upływu terminu przedawnienia. Glosa do uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 22 maja 2024 r., III CZP 21/23*, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2025, nr 5, s. 26 i n.

¹ Uchwała SN z dnia 22 maja 2024 r., III CZP 21/23, OSNC 2025, nr 1, poz. 2. Tak też wyrok SR w Gdyni z dnia 18 grudnia 2024 r., VI GC 238/24, LEX nr 3825182.

² Zob. na ten temat w najnowszej literaturze: G. Wolak, *O możliwości stosowania art. 115 k.c. do biegu przedawnienia*, „Monitor Prawniczy” 2025, nr 3; K. Rebisz, *Stosowanie art. 115 k.c. do końca terminów przedawnienia*, „Transformacje Prawa Prywatnego” 2023, nr 3, s. 91 i n.; B. Wołodkiewicz, *Upływ terminu przedawnienia roszczenia w sobotę lub dzień wolny od*

kim praktyczny. Na wypadek zaaprobowania tezy głosowanego judykatu uniemożliwiłoby to bowiem wierzycielowi przesunięcie terminu przedawnienia na następny dzień, który nie jest dniem ustawowo wolnym od pracy lub sobotą, jeśli koniec terminu przedawnienia przypada na sobotę lub dzień ustawowo wolny od pracy, co w konsekwencji doprowadziłoby do przedawnienia roszczenia. Głosowane orzeczenie całkowicie zmienia ugruntowane dotychczas stanowisko judykatury przyjmujące dopuszczalność stosowania art. 115 k.c. do obliczania końca biegu terminu przedawnienia, a tym samym opowiada się za dominującym w doktrynie stanowiskiem przeciwnym do poglądów orzecznictwa³.

I. Stan faktyczny

Przedmiotowa uchwała powstała na kanwie następującego stanu faktycznego. Strony postępowania zawarły umowę dystrybucyjną, na podstawie której pozwany nabywał od powódki sprzęt medyczny. W dniu 27 sierpnia 2015 r. pozwany, po uprzednim ustaleniu ustnym warunków umowy (zamówienia), mailowo zamówił u powódki stenty „zgodnie ze specyfikacją i ilością ustaloną na wczorajszym spotkaniu” – 45 sztuk. Pozwany otrzymał zamówiony towar 28 sierpnia 2015 r., a 27 sierpnia 2015 r. za dostarczony pozwanemu towar została wystawiona faktura VAT nr 20108 RT, której pozwany nie opłacił. Sąd I instancji oddalił powództwo, uznając m.in. „za zasadny zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwanego w zakresie kwoty 218 700 zł wskazanej w fakturze VAT nr (...). Wskazał, że zgodnie z art. 115 k.c., jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą. 25 listopada 2017 r. wypadał w sobotę, a 26 listopada 2017 r. w niedzielę, jednak zdaniem Sądu przepis ten nie ma zastosowania do obliczania terminów przedawnienia. Zasady ich wyznaczania

regulowane są przez Tytuł V Księgi I Kodeksu cywilnego, natomiast art. 115 k.c. reguluje terminy na wykonanie czynności. Przedawnienie nie stanowi «czynności» w żadnym rozumieniu tego terminu i następuje *ex lege*. Od wyroku apelację złożył powód”.

W ocenie Sądu Apelacyjnego apelacja powoda okazała się w całości uzasadniona. Sąd ten stanął na stanowisku, że „art. 115 k.c. ma zastosowanie także do terminów przedawnienia. Skoro w przepisach regulujących problematykę przedawnienia nie zostały przewidziane odrębne reguły dotyczące sposobu obliczania terminów, musi to oznaczać, że do biegu terminu przedawnienia znajdują zastosowanie ogólne przepisy dotyczące terminu, a więc art. 110–116 k.c.”.

Przewidziana w art. 115 k.c. reguła korygująca obliczanie terminów winna znaleźć zastosowanie wobec terminów przedawnienia w tych przypadkach, w których ocenie podlega prawna skuteczność podjętej przez wierzyciela czynności mającej doprowadzić do przerwania biegu przedawnienia – art. 123 § 1 k.c. W rozpoznawanej sprawie roszczenie powoda o zapłatę stało się wymagalne 25 listopada 2015 r., termin przedawnienia upływał 25 listopada 2017 r. (sobota), więc w oparciu o art. 115 k.c. uległ przesunięciu na 26 listopada (niedziela), a następnie dalszemu przesunięciu na 27 listopada 2017 r. (poniedziałek). Powód wytoczył w tym dniu powództwo o zapłatę i tym samym przerwał bieg terminu przedawnienia określony w art. 554 k.c. Z tych względów Sąd Apelacyjny podzielił zarzut naruszenia art. 115 w zw. z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. oraz art. 117 § 2 k.c. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną złożył pozwany, zaskarżając wyrok w całości. Skargę kasacyjną oparł m.in. na następujących zarzutach naruszenia prawa materialnego: art. 115 k.c. w zw. z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. przez ich nieprawidłową wykładnię oraz art. 117 § 2 k.c. przez jego niezastosowanie i w konsekwencji uznanie, że zarzut przedawnienia roszczenia nie został podniesiony skutecznie przez pozwanego, gdyż koniec biegu terminu przedawnienia przypadający w sobotę upływa dopiero kolejnego dnia roboczego – w poniedziałek. W odpowiedzi na skargę powód wniósł

³ Tak też Z. Kuniewicz, *op. cit.*, s. 30 i n. oraz cytowane tu literatura i orzecznictwo.

o oddalenie skargi kasacyjnej. Przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy powziął poważne wątpliwości co do wykładni art. 115 k.c. i w związku z tym postanowił przedstawić zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia składowi siedmiu sędziów Sądu Najwyższego (art. 82 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym⁴). Od sposobu przeprowadzenia wykładni tego przepisu zależy ocena skuteczności podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia, istotna dla wyniku sprawy. Istotne zagadnienie prawne sprowadza się do kwestii, czy art. 115 k.c. dotyczy końca biegu terminu przedawnienia i czy może wpływać na jego wydłużenie⁵. W kwestii tej w rachubę mogą wchodzić dwa kierunki wykładni.

2. Stanowisko sądu I instancji

Sąd Okręgowy orzekł, że „za zasadny należy uznać zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwanego w zakresie kwoty 218 700 zł wskazanej w fakturze VAT nr (...). Wskazał, że zgodnie z art. 115 k.c., jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą. 25 listopada 2017 r. wypadł w sobotę, a 26 listopada 2017 r. w niedzielę, jednak zdaniem Sądu przepis ten nie ma zastosowania do obliczania terminów przedawnienia. Zasady ich wyznaczania regulowane są przez Tytuł V Księgi I Kodeksu cywilnego, natomiast art. 115 k.c. reguluje terminy na wykonanie czynności. Przedawnienie nie stanowi «czynności» w żadnym rozumieniu tego terminu i następuje *ex lege*”.

3. Stanowisko sądu II instancji

Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, że „art. 115 k.c. ma zastosowanie także do terminów przedawnienia. Skoro w przepisach regulu-

jących problematykę przedawnienia nie zostały przewidziane odrębne reguły dotyczące sposobu obliczania terminów, musi to oznaczać, że do biegu terminu przedawnienia znajdują zastosowanie ogólne przepisy dotyczące terminu, a więc art. 110–116 k.c. Przewidziana w art. 115 k.c. reguła korygująca obliczanie terminów winna znaleźć zastosowanie wobec terminów przedawnienia w tych przypadkach, w których ocenie podlega prawna skuteczność podjętej przez wierzyciela czynności mającej doprowadzić do przerwania biegu przedawnienia – art. 123 § 1 k.c. W rozpoznawanej sprawie roszczenie powoda o zapłatę stało się wymagalne 25 listopada 2015 r., termin przedawnienia upływał 25 listopada 2017 r. (sobota), więc w oparciu o art. 115 k.c. uległ przesunięciu na 26 listopada (niedziela), a następnie dalszemu przesunięciu na 27 listopada 2017 r. (poniedziałek). Powód wytoczył w tym dniu powództwo o zapłatę i tym samym przerwał bieg terminu przedawnienia określony w art. 554 k.c.”⁶.

4. Dopuszczalność stosowania przepisu art. 115 k.c. do terminów przedawnienia – poglądy doktryny i judykatury

Kwestia dopuszczalności stosowania art. 115 k.c.⁷ do terminów przedawnienia jest sporna w doktrynie i judykaturze⁸. Problem stosowania art. 115 k.c. do obliczania końca biegu terminu przedawnienia został podjęty po raz pierwszy w judykaturze w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2007 r.⁹ wydanym

⁶ Uzasadnienie glosowanego orzeczenia oraz wyrok SA w Warszawie z dnia 12 marca 2020 r., VII AGa 548/19, LEX nr 3416457.

⁷ Zob. odpowiednik art. 115 k.c. na gruncie nieobowiązujących już przepisów ustawy z dnia 18 lipca 1950 r. – Przepisy ogólne prawa cywilnego (Dz.U. 1950, nr 34, poz. 311).

⁸ Tak też uzasadnienie glosowanego orzeczenia; G. Wolak, *op. cit.* oraz cytowane tu literatura i orzecznictwo; K. Rębisz, *op. cit.*, s. 91. Zob. także literaturę wskazaną w przypisie 2.

⁹ III CSK 409/06, LEX nr 315527. Tak też w doktrynie: A. Zbiegień-Turzańska, *Komentarz do art. 115, [w:] Kodeks cywilny. Komentarz*, W. Borysiak (red.), Warszawa 2023, pkt 2; K. Skubisz-Kępką, *Komen-*

⁴ Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. 2024, poz. 622, ze zm.).

⁵ Zob. postanowienie SN z dnia 7 lutego 2023 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3513492.

przed nowelizacją art. 118 k.c. W przedmiotowym judykacie Sąd orzekł, że „przepisy Kodeksu cywilnego regulujące przedawnienie nie zawierają szczegółowych rozwiązań dotyczących liczenia terminów przedawnienia, właściwe jest więc sięganie do ogólnych przepisów o terminach, tj. do art. 110–116 k.c. W związku z tym znajduje również zastosowanie art. 115 k.c., a jeżeli koniec terminu przedawnienia przypada na dzień ustawowo wolny od pracy lub na sobotę, to termin przedawnienia ulega przedłużeniu i upływa dnia następnego, który nie jest dniem ustawowo wolnym od pracy”¹⁰. Podobne stanowisko zostało wypowiedziane w judykaturze w stosunku do terminów zasiedzenia¹¹.

W doktrynie również został wypowiedziany pogląd o dopuszczalności stosowania regulacji art. 115 k.c. do upływu terminu przedawnienia¹². Stanowisko to zostało uzasadnione tym, że „obliczony w sposób przewidziany w art. 112 k.c. termin może ulec przesunięciu wówczas, gdy jego koniec przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy (art. 115 k.c.), w takiej sytuacji termin upływa z upływem najbliższego dnia

pracy (...)”¹³. (...) Należy bowiem zdawać sobie sprawę z tego, że u podłoża rozwiązania przyjętego w art. 115 k.c. leży założenie, że termin nie może upłynąć w takim dniu, w którym nie ma fizycznej możliwości dokonania stosownej czynności”¹⁴.

Podobne stanowisko zostało wypowiedziane przez K. Rębisza, według którego „należy opowiedzieć się za stosowaniem wykładni funkcjonalnej oraz celowościowej, której wyniki prowadzą nas do wniosku, że art. 115 k.c. ma zastosowanie do końca terminu przedawnienia, tym bardziej gdy ocenie podlega prawna skuteczność podjętej przez wierzyciela czynności mającej doprowadzić do przerwania biegu przedawnienia. Za stosowaniem art. 115 k.c. do terminu przedawnienia przemawiają przede wszystkim aspekty związane z funkcjonowaniem życia społecznego i gospodarczego, polegające na uniemożliwieniu lub znaczącym utrudnieniu w podjęciu przez wierzyciela w soboty lub dni ustawowo wolne od pracy czynności, które zmierzałyby do realizacji roszczenia. Nie bez znaczenia pozostają także regulacje dotyczące przedawnienia roszczeń zawarte w innych aktach prawnych, zwłaszcza w Konwencji o przedawnieniu w międzynarodowej sprzedaży towarów, której art. 29 wprost wskazuje na przesunięcie końca terminu przedawnienia, który przypadałby na dzień będący oficjalnym świętem lub inny dzień wolny od posiedzeń sądu. Zatem za stosowaniem art. 115 k.c. do końca terminu prze-

tarz do art. 115, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. 1: *Część ogólna (art. 1–125)*, M. Fras, M. Habdas (red.), Warszawa 2018, pkt 41; Z. Kuniewicz, *op. cit.*, s. 26 i n. oraz cytowane tu literatura i orzecznictwo.

¹⁰ Wyrok SN z dnia 13 kwietnia 2007 r., III CSK 409/06, LEX nr 315527. Tak też literatura wskazana w przypisach 9 i 12.

¹¹ Zob. postanowienie SN z dnia 6 czerwca 2018 r., III CSK 61/18, LEX nr 2511972. Por. uzasadnienie do wyroku SN z dnia 13 kwietnia 2007 r., III CSK 409/06, niepubl. Tak też wyrok SA w Warszawie z dnia 12 marca 2020 r., VII AGa 548/19, LEX nr 3416457.

¹² B. Kordasiewicz, [w:] *System Prawa Prywatnego*, t. 2: *Prawo cywilne – część ogólna*, Z. Radwański, A. Olejniczak (red.), Warszawa 2019, s. 808. Tak też P. Machnikowski, *Komentarz do art. 118*, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Legalis 2021, nb. 8; A. Zbiegień-Turzańska, *op. cit.*; K. Rębisz, *op. cit.*, s. 103–104; G. Wolak, *op. cit.*, s. 178 i n.; P. Machnikowski, *Komentarz do art. 118*, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Legalis 2023, nb. 8; K. Skubisz-Kępka, *op. cit.*, s. 925; Z. Kuniewicz, *op. cit.*, s. 26 i n.; Z. Radwański, R. Trzaskowski, *Treść czynności prawnej*, [w:] *System Prawa Prywatnego*, t. 2: *Prawo cywilne – część ogólna*, Z. Radwański, A. Olejniczak (red.), Warszawa 2019, s. 360.

¹³ B. Kordasiewicz, [w:] *System Prawa Prywatnego*..., 2019, s. 808. Zob. J. Korzonek, *Przedawnienie umarzające według ustawodawstwa na ziemiach Polski*, Warszawa 1938, s. 1842; J. Korzonek, I. Rosenblüth, *Kodeks zobowiązań. Komentarz*, Kraków 1936, s. 742.

¹⁴ B. Kordasiewicz, [w:] *System Prawa Prywatnego*..., 2019, s. 808. Tak też uchwała SN z dnia 30 kwietnia 1976 r., III CZP 21/76, OSNCP 1976, nr 10, poz. 208. Podobnie Z. Radwański, *Glosa do postanowienia SN z 16.09.1985 r., IV CZ 159/85*, „Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych” 1986, nr 5, poz. 109. Zob. także nadmierne liberalne postanowienie SN z dnia 23 stycznia 1975 r., III CRN 307/74, OSPiKA 1976, nr 7–8, poz. 145. Podobnie K. Rębisz, *op. cit.*, s. 102 i n.

dawnienia przemawia postulat spójności systemu prawnego¹⁵.

W dalszej części swoich rozważań K. Rębisz słusznie podniósł, że „art. 123 § 1 pkt 1 i [art.] 115 k.c. używają zwrotu «czynności». Tym samym oba te przepisy ze sobą korelują, co przemawia za dopuszczalnością stosowania art. 115 k.c. do terminów przedawnienia¹⁶. Dodatkowo autor ten uzasadnia swoje stanowisko tym, że korzyści z przedawnienia czerpie jedynie dłużnik, który nie spełnił swojego świadczenia względem wierzyciela, postępując niesumienne¹⁷.

W doktrynie został również wypowiedziany przez G. Wolaka pogląd pośredni: „Przepis art. 115 k.c. dotyczy wyłącznie terminów zakreślonych dla wykonania czynności (prawnych, faktycznych), przez którą należy rozumieć każdą aktywność, jaka ma być podjęta przez podmiot prawa cywilnego w terminie. Za taką czynność powinno być także uznane, zgodnie z regułą wykładni przepisów prawnych *lege non distinguente nec nostrum est distinguere*, złożenie pozwu jako czynność przedsięwzięta bezpośrednio do dochodzenia roszczenia i powodująca przerwę biegu przedawnienia (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.). Ustawodawca nie ogranicza wszak celu, przedmiotu i skutku czynności, jaka ma być podjęta na gruncie art. 115 k.c. Przepis art. 115 k.c. nie będzie miał natomiast zastosowania do biegu przedawnienia wtedy, gdy wierzyciel nie

będzie podejmował żadnej z czynności opisanych w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w celu przerwania biegu przedawnienia. Upłynie z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu przedawnienia, nawet jeśli jest to dzień ustawowo wolny od pracy bądź sobota¹⁸.

Zgodnie z przeciwnym, dominującym stanowiskiem wypowiedzianym w doktrynie „do terminów przedawnienia nie stosuje się mechanizmu z art. 115 k.c., gdyż nie są to terminy do wykonania czynności, roszczenie może przedawnić się w niedzielę lub święta¹⁹.

Przeciwny pogląd polega na nieporozumieniu i jest reminiscencją postrzegania terminu przedawnienia jako terminu do podjęcia określonych działań. Pogląd ten dominował na gruncie art. 199 k.z.²⁰ (tj. odpowiednika art. 115 k.c.) także w okresie międzywojennym i został zaczerpnięty

¹⁵ K. Rębisz, *op. cit.*, s. 104 i n. oraz cytowane tu literatura i orzecznictwo. Tak też uzasadnienie wyroku SN z dnia 14 lutego 2025 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3829592.

¹⁶ K. Rębisz, *op. cit.*, s. 101.

¹⁷ *Ibidem*, s. 102. Tak też w judykaturze: wyrok SN z dnia 14 lutego 2025 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3829592. Inaczej R. Strugała, *Dopuszczalność... W odróżnieniu od przesunięcia terminu do spełnienia świadczenia na podstawie art. 115 k.c., stosowanie tego ostatniego przepisu do dokonywanych przez wierzyciela czynności przerywających bieg przedawnienia oznaczałoby, że przewidziany w tym przepisie mechanizm „przesunięcia” terminu działa „jednostronnie” – wyłącznie na korzyść wierzyciela, chroniąc go przed negatywnymi skutkami własnej niedbałości i braku zapobiegliwości (polegającej na niedokonaniu czynności przerywającej przedawnienie wcześniej, przed ostatnim dniem terminu przypadającym na dzień wolny). Tym samym przepis art. 115 k.c. nie może znaleźć zastosowania do przesunięcia terminu przedawnienia.*

¹⁸ G. Wolak, *op. cit.* Tak też w judykaturze: wyrok SA w Warszawie z dnia 12 marca 2020 r., VII AGa 548/19, LEX nr 3416457.

¹⁹ T. Pałdyna, *Przedawnienie w polskim prawie cywilnym*, Warszawa 2012, s. 189. Podobnie J. Kuźmicka-Sulikowska, *Komentarz do art. 115, [w:] Zobowiązania. Przepisy ogólne i powiązane przepisy Księgi I k.c., t. 1: Komentarz*, P. Machnikowski (red.), Warszawa 2022. Podobnie J. Gudowski, *Komentarz do art. 115, [w:] Kodeks cywilny. Komentarz*, t. 1: *Część ogólna*, cz. 2: *Art. 56–125*, J. Gudowski (red.), Legalis 2021, nb. 5; M. Maciejewska-Szałas, *Komentarz do art. 115, [w:] Kodeks cywilny. Komentarz aktualizowany*, M. Balwicka-Szczyrba, A. Sylwestrzak (red.), LEX/el. 2024, nb. 1; K. Mularski, *Komentarz do art. 115, [w:] Kodeks cywilny*, t. 1: *Komentarz do art. 1–352*, M. Gutowski (red.), Legalis 2021, nb. 3; R. Strugała, *Komentarz do art. 115, [w:] Kodeks cywilny. Komentarz*, E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Legalis 2021, nb. 3; idem, *Dopuszczalność...*, s. 49 i n.; idem, *Komentarz do art. 115, [w:] Kodeks cywilny. Komentarz*, E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Legalis 2023, nb. 1; A. Szlęzak, *op. cit.*, s. 155–160; M. Mataczyński, M. Saczywko, *Komentarz do art. 118, [w:] Kodeks cywilny*, t. 1: *Komentarz do art. 1–352...*, nb. 3; M. Cieśla, *op. cit.*, s. 126 i n. Podobnie w judykaturze: wyrok SA w Warszawie z dnia 19 września 2018 r., I ACa 470/17, Legalis nr 1834735. Przeciwnie wyrok SN z dnia 14 lutego 2025 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3829592.

²⁰ Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. – Kodeks zobowiązań (t.j. Dz.U. 1033, nr 82, poz. 598, z późn. zm.).

z literatury obcej, nie był jednak podtrzymywany w okresie powojennym²¹.

Trochę inne, choć słuszne, stanowisko zostało wypowiedziane na kanwie obecnie obowiązującej regulacji art. 118 k.c.²² przez J. Gudowskiego: „(...) art. 115 k.c. nie dotyczy terminów przedawnienia i zasiedzenia. Dla terminów przedawnienia dłuższych niż dwa lata należy przyjąć, że kończą się one ostatniego dnia roku kalendarzowego. Indyferentne jest więc ustalenie, czy upływ terminu następuje w sobotę lub w dzień ustawowo wolny od pracy”²³.

Całkiem inne stanowisko zostało wypowiedziane w doktrynie przez R. Strugałę. Autor ten „z hipotezy art. 115 k.c. wyłącza terminy, które przewidują wygaśnięcie stosunku prawnego lub utratę określonych uprawnień (kompetencji). W art. 115 k.c. chodzi wyłącznie o czynności, które zakładają aktywność podmiotu. Takiego charakteru nie mają terminy przedawnienia. Ich upływ wiąże się *ex lege* z wygaśnięciem kompetencji do wykorzystania przymusu państwowego w celu zapewnienia wykonania świadczenia”²⁴.

Podobne stanowisko zostało wypowiedziane w judykaturze: „Do terminów przedawnienia nie stosuje się mechanizmu z art. 115 k.c., gdyż nie są to terminy do wykonania czynności, roszczenie może przedawnić się w niedzielę lub święta”²⁵.

5. Analiza głosowanego judykatu

W celu rozstrzygnięcia analizowanej kwestii w pierwszej kolejności należy ustalić, czy przepisy o przedawnieniu roszczeń regulują problematykę obliczania końca biegu terminu przedawnienia (arg. z art. 110 k.c.). Na wypadek udzielenia pozytywnej odpowiedzi na to pytanie zbędne jest dokonywanie wykładni pojęcia „terminu do wykonania czynności” w rozumieniu art. 115 k.c. Natomiast w przypadku udzielenia negatywnej odpowiedzi konieczne jest dokonanie wykładni pojęcia „terminu do wykonania czynności”, o którym mowa w art. 115 k.c.²⁶. W części końcowej odniosę się do argumentów Sądu Najwyższego stanowiących podstawę postawienia tezy głosowanego orzeczenia.

Głosowane orzeczenie zapadło na kanwie nieobowiązującego już stanu prawnego, tj. art. 118 k.c.²⁷, na co nie zwrócił uwagi Sąd Najwyższy²⁸, a co jest niezbędne do zgodnego z prawem rozstrzygnięcia rzeczzonego zagadnienia prawnego²⁹. W związku z tym, jak słusznie podniósł Sąd Najwyższy, „poza zakresem rozważań pozostawała (...) kwestia, czy regulację tę (tj. art. 118 zd. 2 k.c.) można uznać za odmienne określenie sposobu obliczania terminu (art. 110 k.c.) ze skutkiem w postaci wyłączenia stosowania art. 115 k.c.”³⁰. Zgodnie z treścią art. 118 nieobowiązującego „jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata” (arg. z art. 118 nieobowiązującego). Przepis wskazany w zdaniu poprzedzającym ani inne prze-

²¹ Zob. J. Korzonek, *op. cit.*, s. 1842.

²² W brzmieniu nadanym ustawą z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 1104).

²³ J. Gudowski, *op. cit.*, nb. 5. Zob. także: R. Strugała, *Dopuszczalność...*, s. 49 i n. – autor ten słusznie dostrzegł potrzebę ustalenia w przyszłości, czy przepis art. 115 k.c. ma zastosowanie do stanów faktycznych powstałych po wejściu w życie art. 118 zd. 2 k.c.

²⁴ R. Strugała, *Komentarz do art. 115*, [w:] *Kodeks cywilny...*, 2023, nb. 1. Zob. także: idem, *Dopuszczalność...*, s. 49 i n.

²⁵ Wyrok SA w Warszawie z dnia 19 września 2018 r., IACa 470/17, LEX nr 2563123. Zob. także: M. Bączyk, *Termin końcowy gwarancji zapłaty wadium. Glosa do wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 19 września 2018 r.*, IACa 470/17, „Glosa” 2020, nr 2, s. 22–27.

²⁶ Zob. szerzej na temat zasad stosowania regulacji art. 110 k.c.: Z. Radwański, R. Trzaskowski, *op. cit.*, s. 360.

²⁷ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. 2018, poz. 1025, ze zm.), dalej: art. 118 nieobowiązujący.

²⁸ Tak też wyrok SN z dnia 14 lutego 2025 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3829592.

²⁹ Przeciwnie K. Rębisz (*op. cit.*, s. 99 i n.), mimo że opowiedział się za dopuszczalnością stosowania art. 115 k.c. do terminów przedawnienia.

³⁰ Zob. wyrok SN z dnia 14 lutego 2025 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3829592.

pisy Księgi Pierwszej Części Ogólnej Tytułu VI „Przedawnienie roszczeń” Kodeksu cywilnego nie regulowały sposobu obliczania końca biegu terminu przedawnienia na wzór obecnie obowiązującego art. 118 zd. 2 *in fine* k.c.³¹ (arg. z *verba legis* art. 118 zd. 2 k.c.)³².

W związku z udzieleniem negatywnej odpowiedzi na zadane pytanie (tj. dotyczącej kwestii uregulowania w przepisach o przedawnieniu zasad obliczania końca biegu terminu przedawnienia) konieczne jest odkodowanie pojęcia „terminu do wykonania czynności”, o którym mowa w art. 115 k.c. Zgodnie z zasadą *lege non distinguente nec nostrum est distinguere* skoro ustawodawca nie określił w analizowanym przepisie, o jakie czynności chodzi, to zakres analizowanego pojęcia obejmuje wszelkie czynności, tj. czynności faktyczne i prawne dokonywane w postępowaniu sądowym, pozasądowym oraz egzekucyjnym, bez względu na to, czy ich dokonanie prowadzi do przerwania lub zawieszenia biegu terminu przedawnienia³³. Jak zostało słusznie podniesione w doktrynie, „termin «czynności» nie został przez ustawodawcę dookreślony żadnym zwrotem przymiotnikowym, który by uzasadniał odniesienie tych czynności do pewnego ich rodzaju (katalogu). W zakresie czynności objętych hipotezą normy prawnej z art. 115 k.c. mieszczą się zarówno czynności, których wykonanie jest obowiązkowe, jak i czynności nieobowiązkowe, ale należące do sfery podmiotowych uprawnień”³⁴.

Powyższe stanowisko wzmacnia wykładnia historyczna przepisu art. 115 k.c. Zgodnie z tre-

ścią art. 199 k.z. (odpowiednikiem art. 115 k.c.) „jeżeli koniec terminu przypada na niedzielę lub dzień ustawowo uznany za świąteczny, albo na dzień, w którym świadczenie nie może być spełnione wobec obowiązujących przepisów, termin upływa w dniu następnym”. Tym samym gdyby wolą ustawodawcy było, aby przepis art. 115 k.c. obejmował swoim zakresem tylko termin na spełnienie świadczenia na wzór jego odpowiednika obowiązującego na gruncie Kodeksu zobowiązań, to uregulowałby ten pierwszy przepis na wzór przedmiotowej regulacji Kodeksu zobowiązań (por. art. 115 k.c. i art. 199 k.z.)³⁵.

Odnosząc powyższe do analizowanego stanu faktycznego i prawnego, skoro termin przedawnienia jest terminem ustawowym na dochodzenie roszczeń majątkowych w postępowaniu zarówno sądowym, pozasądowym, jak i egzekucyjnym (arg. z *verba legis* – art. 117 § 2–21, art. 117 § 2 pkt 3 i art. 123 k.c.), to pojęcie „terminu przedawnienia” mieści się *implicite* w pojęciu „terminu na wykonanie czynności”, o którym mowa w art. 115 k.c.³⁶. W konsekwencji skoro przepisy o przedawnieniu obowiązujące przed nowelizacją art. 118 k.c. nie regulowały kwestii obliczania końca biegu terminu przedawnienia na wzór obecnie obowiązującego przepisu art. 118 zd. 2 *in fine* k.c., a pojęcie „terminu przedawnienia” mieści się w zakresie pojęcia „terminu na wykonanie czynności” w rozumieniu art. 115 k.c., to ta ostatnia regulacja znajduje zastosowanie na podstawie przepisu odsyłającego, tj. art. 110 k.c.³⁷, do obliczania końca biegu terminu przedawnienia (arg. z art. 110 k.c.). Podobne stanowisko zostało wypowiedziane w judykaturze³⁸ i dok-

³¹ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. 2024, poz. 1061, z późn. zm.).

³² Tak też wyrok SN z dnia 14 lutego 2025 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3829592.

³³ Trochę inaczej wyrok SA w Warszawie z dnia 12 marca 2020 r., VII AGa 548/19, LEX nr 3416457.

³⁴ Z. Kuniewicz, *op. cit.*, s. 35 i n. oraz cytowane tu literatura i orzecznictwo. Przeciwnie A. Szlęzak, *op. cit.*, s. 158 i n. oraz cytowane tu literatura i orzecznictwo; R. Strugała, *Dopuszczalność...;* idem, *Komentarz do art. 115*, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Warszawa 2025 oraz cytowane tu literatura i orzecznictwo. Zob. także: wyrok SN z dnia 14 lutego 2025 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3829592.

³⁵ Tak też *ibidem*. Przeciwnie R. Strugała, *Dopuszczalność...;* oraz cytowane tu literatura i orzecznictwo.

³⁶ Podobnie G. Wolak, *op. cit.*

³⁷ Zob. odpowiednik art. 110 k.c. na gruncie nieobowiązujących już przepisów ustawy Przepisy ogólne prawa cywilnego, tj. art. 99. Zob. także odpowiednik art. 110 k.c. na gruncie nieobowiązujących przepisów Kodeksu zobowiązań, tj. art. 194 k.z.

³⁸ Postanowienie SN z dnia 23 stycznia 1975 r., III CRN 397/74, OSPiKA 1976, nr 7, poz. 145; uchwała SN z dnia 30 kwietnia 1976 r., III CZP 21/76, OSNCP 1976, nr 10, poz. 208; wyrok SN z dnia 14 lutego 2025 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3829592.

trynie. Wynika z niego, iż „u podłoża rozwiązania przyjętego w art. 115 k.c. leży założenie, że termin nie może upłynąć w takim dniu, w którym nie ma fizycznej możliwości dokonania stosownej czynności”³⁹.

W konsekwencji, jak słusznie stwierdził w doktrynie G. Wolak, „skoro *ratio legis* art. 115 k.c. stanowi założenie, że termin przedawnienia nie może upłynąć w takim dniu, w którym nie ma fizycznej możliwości dokonania stosownej czynności, to nie może to pozostawać bez wpływu na ocenę, czy art. 115 k.c. stosuje się do terminu przedawnienia. Przecież przez podjęcie czynności, o której mowa w art. 123 § 1 pkt 1 k.c., strona (wierzyciel) doprowadza do przerwy biegu przedawnienia, wskutek czego termin biegnie od początku. Ewentualny zarzut przedawnienia, mający charakter procesowy i następujący z inicjatywy pozwanego, nie może wtedy odnieść skutku. Jest tu zatem mowa o terminie do wykonania czynności (prowadzącej do przerwy przedawnienia), którego koniec przypada na sobotę lub dzień uznany ustawowo za wolny od pracy. W konsekwencji, zgodnie z zasadą *ubi eadem legis ratio ibi eadem legis dispositio*, uprawnione jest stosowanie art. 115 k.c. do terminu przedawnienia. Przepis art. 115 k.c. dotyczy wyłącznie terminów określonych dla wykonania czynności (prawnych, faktycznych), przez którą należy rozumieć każdą aktywność, jaka ma być podjęta przez podmiot prawa cywilnego w terminie. Za taką czynność powinno być uznane, zgodnie z regułą wykładni przepisów prawnych *lege non distinguente nec nostrum est distinguere*, złożenie pozwu jako czynność przedsięwzięta bezpośrednio do dochodzenia roszczenia i powodująca przerwę biegu przedawnienia (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.). Ustawodawca nie ogranicza wszak celu przedmiotu i skutku czynności, jaka ma być podjęta na gruncie art. 115 k.c.”⁴⁰.

Pomimo tego, że G. Wolak słusznie uznał, iż zakres przedmiotowy regulacji art. 115 k.c. obejmuje wszelkie czynności, to nie wiadomo, dłaczego w dalszej części swoich rozważań stwierdził (według mnie niezasadnie i świadczy to o jego niekonsekwencji), że „art. 115 k.c. nie będzie miał natomiast zastosowania do biegu przedawnienia wtedy, gdy wierzyciel nie będzie podejmował żadnej z czynności opisanych w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w celu przerwania przedawnienia. Upłynie z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu przedawnienia, nawet jeśli jest to dzień ustawowo wolny od pracy bądź sobota”⁴¹.

Stanowisko to jest nie do przyjęcia. Skoro ustawodawca nie ograniczył zakresu przedmiotowego przepisu art. 115 k.c. do czynności wskazanych w art. 123 § 1 pkt 1 k.c., to *lege non distinguente* przepis art. 115 k.c. ma zastosowanie do wszelkich czynności (prawnych, faktycznych i procesowych, podejmowanych w postępowaniu sądowym, przedsądowym i egzekucyjnym), nawet jeśli ich dokonanie nie prowadzi do przerwy lub zawieszenia biegu terminu przedawnienia, w tym m.in. do obliczania końca biegu terminu przedawnienia. Powyższe stanowisko wzmacnia pogląd wypowiedziany w najnowszym orzecznictwie, zgodnie z którym „co istotne, czynność, o której mowa w art. 115 k.c., nie musi polegać na spełnieniu świadczenia lub realizacji innego rodzaju obowiązku wynikającego z czynności prawnej lub ustawy, *lege non distinguente* chodzić może o każdy rodzaj czynności, w tym czynność konieczną do obrony własnego prawa, której podjęcie pozostaje w interesie uprawnionego i zależy tylko od jego inicjatywy”⁴².

Przyjęcie odmiennego stanowiska byłoby sprzeczne z wykładnią językową art. 115 k.c. w zw. z art. 110 k.c. (arg. z art. 110 k.c.) oraz z wykładnią historyczną art. 115 k.c. (por. art. 199 k.z. i art. 115 k.c.). Dodatkowo za bronioną tezę przemawia pogląd wypowiedziany

³⁹ Z. Radwański, *op. cit.* Tak też B. Kordasiewicz, [w:] *System Prawa Prywatnego...*, 2019, s. 808 oraz cytowane tu literatura i orzecznictwo.

⁴⁰ G. Wolak, *op. cit.* Tak też w judykaturze wyrok SN z dnia 14 lutego 2025 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3829592.

⁴¹ G. Wolak, *op. cit.* Tak też wyrok SA w Warszawie z dnia 12 marca 2020 r., VII AGa 548/19, LEX nr 3416457.

⁴² Wyrok SN z dnia 14 lutego 2025 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3829592.

w judykaturze. To „różnicowana technika legislacyjna, którą operuje ustawodawca, oznaczając terminy, w których konieczne jest podjęcie określonych czynności w celu zapobieżenia utracie lub wystąpieniu innych niekorzystnych skutków dotyczących prawa podmiotowego. Przepis może zostać zredagowany w taki sposób, że wynika z niego wprost, że chodzi o zakreślenie czasu do podjęcia określonej aktywności, np. dochodzenia roszczenia, pod rygorem wystąpienia skutku prawnego (por. np. art. 129 ust. 4 i 4a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, jedn. tekst: Dz.U. z 2024 r., poz. 54, art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe, jedn. tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1914, art. 27a ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie, jedn. tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1082, art. 108 § 3 ustawy z dnia 18 września 2001 r. – Kodeks morski, jedn. tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1309, art. 27 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta, jedn. tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 2759, art. 344 § 2, art. 347 § 2, art. 568 § 3, art. 7615 § 4, art. 929, art. 940 § 2 k.c., art. 746 § 1 zdanie drugie i § 3 k.p.c.). W innych przypadkach prawodawca łączy z upływem terminu określony skutek prawny, podczas gdy tylko *implicit*e z tego samego lub innych przepisów, w tym przepisów o charakterze kompetencyjnym, wynika, że po to, aby skutek ów nie wystąpił, uprawniony powinien zachować się przed upływem terminu w określony sposób (np. art. 14 ust. 5 zdanie drugie i art. 38 ust. 2 zdanie drugie ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych, jedn. tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 1073, art. 705 § 2, art. 88 § 2, art. 388 § 2 i art. 534 k.c., art. 252 § 3 i art. 425 § 2 k.s.h.). Podobne rozbieżności mogą pojawić się na tle redakcji postanowień umownych, w których strony ustanawiają określone terminy, łącząc z nimi skutki prawne. Odmiennie traktowanie tego rodzaju sytuacji w kontekście art. 115 k.c. byłoby nieracjonalne i mogłoby prowadzić nie tylko do skutków zaskakujących dla uczestników obrotu, lecz także [do] zdezauduowania funkcji art. 115 k.c.”⁴³

⁴³ *Ibidem*.

Wbrew odmiennemu pogładowi niektórych przedstawicieli doktryny przeciwko bronionemu stanowisku nie przemawia to, że w okresie międzywojennym oraz w literaturze obcej prezentowany był pogląd, „jakoby zasada wyrażona w art. 199 k.z. (art. 115 k.c.) nie stosowała się do przedawnienia”⁴⁴. Jak zostało słusznie podniesione w judykaturze, „w przeciwieństwie do dawniejszych opinii dopuszczalność odpowiedniego stosowania do terminów przedawnienia § 193 niemieckiego k.c. i § 903 austriackiego k.c., do których nawiązywał art. 199 k.z., nie budzi współcześnie żadnych wątpliwości, zarówno w miarodajnej judykaturze⁴⁵, jak i w piśmiennictwie⁴⁶. Jest tak, mimo że przepisy te – inaczej niż art. 115 k.c. – są *verba legis* ograniczone do terminów do złożenia oświadczenia woli lub spełnienia świadczenia (*Handlungsfristen*). Stanowisko to jest uzasadniane podobieństwem rozważanych sytuacji i aktualnością celowościowych założeń, które stoją za ustawową korektą biegu terminów upływających w dni wolne od pracy, także w odniesieniu do takich terminów jak termin przedawnienia (por. wyr. niemieckiego Trybunału Federalnego z 03.02.1978 r., I ZR 116/76, beck-online, z 06.12.2007 r., III ZR 146/07, <https://juris.bundesgerichtshof.de> i z 05.08.2014 r., XI ZR 172/13, <https://juris.bundesgerichtshof.de> oraz orzeczenia austriackiego Sądu Najwyższego z 01.04.1965 r., 2 Ob 15/65, <https://www.ris.bka>).

⁴⁴ Zob. J. Korzonek, *op. cit.*, s. 1842. Zob. także w judykaturze: wyrok SA w Warszawie z dnia 12 marca 2020 r., VII AGA 548/19, LEX nr 3416457.

⁴⁵ Wyrok Wyższego Sądu Krajowego w Düsseldorfie z dnia 11 marca 2008 r., I-24 U 138/07, ECLI:DE:OLGD:2008:0311.I24U138.07.00.

⁴⁶ H. Grothe, [w:] *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch (BGB)*, Bd. 2: *Schuldrecht – Allgemeiner Teil* (§§ 241–432 BGB), F.J. Säcker, R. Rixecker, H. Oetker (Hrsg.), München 2012, § 193 Rn. 8; H. Heinrichs, [w:] *Bürgerliches Gesetzbuch*, O. Palandt (Hrsg.), München 2008, § 193 BGB, Rn. 2. Paragraf 193 BGB ma odpowiednie zastosowanie do terminów przedawnienia. Stanowisko jest uzasadniane tym, że przyjęcie odmiennego stanowiska zmuszałoby wierzyciela do dochodzenia roszczenia w sobotę, niedzielę lub inny dzień ustawowo wolny od pracy, co w konsekwencji prowadziłoby do skrócenia terminów przedawnienia.

gv.at, z wyraźnym wskazaniem na odejście od dotychczasowego, odmiennego orzecznictwa, z 29.03.1984 r., 8 Ob 16/84, <https://www.ris.bka.gv.at> i z 11.04.2013 r., 1 Ob 55/13i, <https://www.ris.bka.gv.at>)⁴⁷.

W konsekwencji nie przekonuje teza Sądu Najwyższego, że „stosowanie art. 115 k.c. do terminów przedawnienia stanowi historyczną reminiscencję postrzegania terminu przedawnienia jako terminu do dokonania czynności. Przeciwnie, wykładnia historyczna art. 115 k.c. przemawia raczej na rzecz bronionego poglądu, biorąc pod uwagę ewolucję praktyki na tle odpowiedników art. 115 k.c. (art. 199 k.z.) w ustawodawstwach obcych i to mimo semantycznie węższego ujęcia relewantnych regulacji (por. art. 115 i 193 niemieckiego k.c.)”⁴⁸.

Powyższe stanowisko wzmacnia wykładnia prawnoporównawcza. Gdyby ustawodawca chciał objąć zakresem art. 115 k.c. (tj. odpowiednikiem art. 199 k.z.) tylko terminy do składania oświadczeń woli i spełnienia świadczenia, to uregulowałby ten ostatni przepis (tj. art. 115 k.c.) na wzór § 193 niemieckiego k.c. i § 903 austriackiego k.c. (por. art. 199 k.z., art. 115 k.c., § 193 niemieckiego k.c., § 903 austriackiego k.c.). Za bronionym stanowiskiem przemawia argument *a fortiori*. Skoro przepis § 193 niemieckiego k.c. ma węższy zakres przedmiotowy niż jego odpowiednik na gruncie polskiego systemu prawnego (tj. art. 115 k.c.), a mimo to ugruntowany jest w doktrynie i judykaturze niemieckiej pogląd, że ten pierwszy przepis stosuje się odpowiednio do terminów przedawnienia, *a fortiori* należy stosować przepis art. 115 k.c. do terminów przedawnienia.

Dodatkowo za bronioną tezę przemawia pogląd wypowiedziany w judykaturze, zgodnie z którym „stosowanie art. 115 k.c. do terminów przedawnienia pozostaje również w zgodzie z aksjologią przedawnienia. (...) Odmowa udzielenia sądowej ochrony prawnej roszczeniu majątkowemu na skutek przedawnienia, choć uzasad-

niona przekonującymi argumentami składającymi się na *ratio* przedawnienia w prawie cywilnym, następuje kosztem wierzyciela jako dysponenta prawa podmiotowego, a tym samym stanowi sytuację wyjątkową z punktu widzenia porządku prawnego (art. 64 ust. 2 Konstytucji)⁴⁹. Przepis art. 115 k.c. pełni funkcję ochronną względem osoby, wobec której biegnie termin, zwalniając ją od konieczności dokonywania czynności w dni, z którymi ustawodawca związał gwarancję wypożyczynku i przeciwdziałając faktycznemu skróceniu terminu przez wymuszenie dokonywania czynności przed ostatnim dniem jego upływu. Zastosowanie tej regulacji z korzyścią dla wierzyciela, który do zachowania swego prawa w niezmiennym kształcie powinien dochodzić roszczenia lub dokonać innej czynności zmierzającej do przerwania biegu przedawnienia przed upływem terminu, nie tylko nie odbiega, lecz w pełni wpisuje się w konstrukcję przedawnienia w takim kształcie, w jakim postrzega się ją w orzecznictwie”⁵⁰.

W dalszej części rozważań ustosunkują się do argumentów Sądu Najwyższego, które stanowiły podstawę postawienia tezy głosowanego orzeczenia.

Po pierwsze, nie zasługuje na aprobatę twierdzenie Sądu Najwyższego, że za tezą głosowanego orzeczenia przemawia to, iż przepisy art. 118 k.c. muszą być wykładane ściśle, co wynika z natury przedawnienia i jego roli w systemie prawa, a więc niedopuszczalne jest dokonywanie ich wykładni rozszerzającej poprzez stosowanie art. 115 k.c. do obliczania biegu terminu przedawnienia. Przyjęty przez glosatora sposób wykładni regulacji art. 115 k.c. w zw. z art. 110 k.c. nie prowadzi do niedopuszczalnej wykładni rozszerzającej przepisów dotyczących przedawnienia, co zostało udowodnione za pomocą wyżej wskazanych argumentów. Przeciwnie, przyjęcie bronionego stanowi-

⁴⁷ Wyrok SN z dnia 14 lutego 2025 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3829592.

⁴⁸ *Ibidem*. Tak też orzecznictwo zagraniczne wskazane w przypisach 45 i 46.

⁴⁹ Por. uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 17 sierpnia 2021 r., III CZP 79/19, OSNC 2021, nr 12, poz. 79; uchwała SN z dnia 13 maja 2022 r., III CZP 46/22, OSNC 2023, nr 6, poz. 57.

⁵⁰ Wyrok SN z dnia 14 lutego 2025 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3829592. Przeciwnie A. Szlęzak, *op. cit.*, s. 158 i n. oraz cytowane tu literatura i orzecznictwo.

ska prowadzi do ścisłego stosowania przepisów o przedawnieniu poprzez ich uzupełnienie za pomocą stosowania przepisów Tytułu V „Termin” Księgi I Części Ogólnej Kodeksu cywilnego na podstawie przepisu odsyłającego, tj. art. 110 k.c., co stanowi urzeczywistnienie woli ustawodawcy wskazanej w normie odsyłającej (tj. art. 110 k.c.) oraz art. 115 k.c. (arg. z § 156 ZTP⁵¹). Przyjęcie odmiennego stanowiska byłoby sprzeczne z zasadą techniki prawodawczej w postaci obowiązku wyczerpującego regulowania danej dziedziny spraw, nie pozostawiając poza zakresem swego unormowania istotnych fragmentów tej dziedziny (§ 2 ZTP).

Po drugie, nie zasługuje na uwzględnienie argument Sądu Najwyższego, że „termin przedawnienia nie jest terminem do dokonania czynności w rozumieniu art. 115 k.c., gdyż przedawnienie roszczenia jest konsekwencją bezczynności wierzyciela w zakresie realizacji jego prawa podmiotowego. Skutek przedawnienia następuje *ex lege* z chwilą upływu terminu określonego przez ustawodawcę jako termin przedawnienia”.

Jak zostało wcześniej udowodnione, skoro *lege non distinguente* ustawodawca nie ograniczył hipotezy normy art. 115 k.c. do określonych czynności, to obejmuje ona wszystkie czynności (faktyczne, prawne i procesowe, podejmowane w postępowaniu sądowym, pozasądowym i egzekucyjnym, nawet jeśli ich dokonanie nie prowadzi do przerwania lub zawieszenia biegu terminu przedawnienia), w tym m.in. czynności w postaci dochodzenia roszczeń w terminie ustawowym (terminy przedawnienia)⁵². Dodatkowo za bronionym stanowiskiem przemawia argumentacja wskazana przez glosatora powyżej, tj. wykładnia językowa, funkcjonalna, systemowa, historyczna oraz prawnoporównawcza⁵³.

Po trzecie, wbrew odmiennemu stanowisku Sądu Najwyższego przedłużenie terminu przedawnienia upływającego w sobotę lub dzień ustawowo wolny od pracy może przemawiać przeciwko tezie glosowanego orzeczenia. To samo dotyczy uzasadnienia Sądu w postaci braku argumentów merytorycznych, aby odmiennie traktować terminy przedawnienia, które kończą się w sobotę lub dzień ustawowo wolny od pracy od tych terminów przedawnienia, które nie kończą się w te dni. Przeciwno argumentacji Sądu przemawia wykładnia językowa art. 115 w zw. z art. 110 k.c. oraz wykładnia historyczna art. 115 k.c. (por. art. 199 k.z. i art. 115 k.c.). Należy także zaaprobować pogląd K. Rębisza, zgodnie z którym za bronionym stanowiskiem przemawiają wykładnia celowościowa i funkcjonalna art. 115 k.c. oraz postulat spójności systemu prawa⁵⁴. Jak zostało słusznie podniesione w judykaturze, „to, że na skutek działania reguły korygującej wyrażonej w art. 115 k.c. wydłużeniu ulegają tylko te terminy, których upływ przypada w dniach wskazanych w tym przepisie, jest oczywiste i stanowi immanentną konsekwencję konstrukcji ustawowej. Dotyczy to tym samym każdej objętej nią sytuacji. Zastosowanie do terminów przedawnienia reguły określonej w art. 115 k.c. nie godzi także, co jasne, w zakaz przedłużania terminów przedawnienia w drodze czynności prawnej (art. 119 k.c.). Przedłużenie terminu, jeżeli jego upływ przypada na sobotę lub dzień wolny od pracy, następuje *ex lege*, wierzyciel zaś, dokonując czynności określonej w art. 123 § 1 pkt 1 k.c., nie doprowadza do wydłużenia terminu przedawnienia, lecz [do] jego przerwania ze skutkami określonymi w art. 124 k.c.”⁵⁵.

Po czwarte, należy zgodzić się z twierdzeniem Sądu Najwyższego, że zarówno w sobotę, jak i w dzień ustawowo wolny od pracy nie jest wyłączona możliwość przedsięwzięcia przez dłużnika i wierzyciela czynności skutkujących przerwaniem biegu przedawnienia. Wierzyciel może

⁵¹ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (t.j. Dz.U. 2016, poz. 283, ze zm.).

⁵² Tak też wyrok SN z dnia 14 lutego 2025 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3829592. Podobnie G. Wolak, *op. cit.*; K. Rębisz, *op. cit.*, s. 101 i n. oraz cytowana tu literatura.

⁵³ Tak też wyrok SN z dnia 14 lutego 2025 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3829592.

⁵⁴ K. Rębisz, *op. cit.*, s. 104.

⁵⁵ Wyrok SN z dnia 14 lutego 2025 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3829592.

bowiem w tych dniach np. wytoczyć powództwo poprzez wniesienie pozwu lub złożyć wniosek o zawezwanie do próby ugodowej za pośrednictwem systemu informatycznego (arg. z art. 125 § 2¹ k.p.c.⁵⁶) lub na adres do doręczeń elektronicznych sądu, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych⁵⁷ (arg. z art. 125 § 5 k.p.c.). Jak słusznie zostało podniesione w doktrynie, „należy jednak zwrócić uwagę na to, że pismu wysłanemu telefaksem albo za pomocą poczty elektronicznej można nadać skutek z dniem wysłania, w trybie późniejszego usunięcia braku formalnego, jakim jest brak własnoręcznego podpisu (art. 130 k.p.c.)”⁵⁸. Podobne stanowisko zostało już wypowiedziane w starszej literaturze przedmiotu przez B. Kordasiewicza: „Dokonana rewolucja techniczna oraz akceptacja (od połowy 2002 r.) prawna podpisu elektronicznego spowodują istotne zmiany także w stosunku do biegu przedawnienia i jego przerywania za pomocą wnoszonych pism”⁵⁹. Pomimo tego, że *de lege lata* istnieje możliwość podjęcia przez wierzyciela czynności, w postaci np. wytoczenia powództwa w sobotę lub w dni ustawowo wolne od pracy, to przeciwko tezie głosowanego orzeczenia przemawiają argumenty glosatora wskazane wyżej⁶⁰. Dodatkowo za bronią tę przemawia pogląd wypowiedziany w doktrynie przez K. Rębisza: „Dokonując wykładni art. 115 k.c., należy odwołać się także do art. 29 Konwencji o przedawnieniu w międzynarodowej sprzedaży towarów, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 14 czerwca 1974 r.⁶¹, który stanowi: «Jeżeli ostatni dzień terminu przedawnienia przypada na oficjalne święto lub inny dzień wolny od posiedzeń sądu, co uniemożliwia przeprowadzenie stosownych

czynności procesowych na terenie właściwości sądu, w którym wierzyciel wszczyna postępowanie lub w którym można wystąpić z roszczeniem zgodnie z art. 13, 14 lub 15, termin przedawnienia przedłuża się do końca pierwszego dnia następującego po dniu oficjalnego święta lub po dniu wolnym od posiedzeń sądu i w którym takie postępowanie może zostać wszczęte lub w którym można wstąpić z roszczeniem». Cytowany przepis *expressis verbis* nakazuje przedłużyć termin przedawnienia do końca pierwszego dnia następującego po dniu oficjalnego święta lub po dniu wolnym od posiedzeń sądu, wskazując na trudności związane z funkcjonowaniem organów wymiaru sprawiedliwości oraz trudności procesowe związane z dochodzeniem roszczenia. (...) Przyjmując, że art. 115 k.c. nie ma zastosowania do terminów przedawnienia, doszłoby do sprzeczności przepisów Kodeksu cywilnego z przepisami Konwencji, w szczególności z jej art. 29 (...), w szczególności biorąc pod uwagę, że Konwencja ta jest częścią polskiego porządku prawnego. Taka sytuacja doprowadziłaby do bezzasadnego zróżnicowania sytuacji prawnej stron umowy międzynarodowej sprzedaży towarów i stron pozostałych umów majątkowych, które co prawda nie naruszałoby przepisów Konstytucji, ale byłoby sprzeczne z postulatem spójności systemu prawnego”⁶².

Powyższe stanowisko wzmacnia pogląd wypowiedziany w judykaturze przez Sąd Najwyższy w uchwale mającej moc zasady prawnej: „W naszym kręgu kulturowym i cywilizacyjnym nie można wymagać od człowieka, aby w dniu świątecznym podejmował czynności prawne, a niedziela jako dzień wolny od pracy stanowi ustawową gwarancję prawa do wypoczynku”⁶³. Tym samym, jak zostało słusznie podniesione w doktrynie, „uchwała została wydana pod rządami art. 115 k.c. w brzmieniu nieobjmującym sobót. Nowelizację poszerzającą art. 115 k.c.

⁵⁶ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. 2024, poz. 1568, z późn. zm.).

⁵⁷ Dz.U. 2020, poz. 2320.

⁵⁸ B. Kordasiewicz, [w:] *System Prawa Prywatnego*, t. 2: *Prawo cywilne – część ogólna*, Z. Radwański (red.), Warszawa 2008, s. 668.

⁵⁹ *Ibidem*.

⁶⁰ Zob. w szczególności uzasadnienie wyroku SN z dnia 14 lutego 2025 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3829592.

⁶¹ Dz.U. 1997, nr 45, poz. 282, dalej: Konwencja.

⁶² K. Rębisz, *op. cit.*, s. 102 i n.

⁶³ Uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 25 kwietnia 2003 r., III CZP 8/03, OSNC 2004, nr 1, poz. 1. Tak też uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 14 listopada 2001 r., III ZP 20/01, OSNP 2003, nr 6, poz. 141.

należy uznać za przyznanie przez ustawodawcę, że również sobota jest dniem przeznaczonym na wypoczynek, nie zaś na dokonywanie czynności prawnych⁶⁴.

Dodatkowo podnoszę, że wykładnia analizowanych przepisów nie powinna być dokonywana również w oderwaniu od art. 3 ust. 4 rozporządzenia 1182/71 określającego zasady mające zastosowanie do okresów, dat i terminów⁶⁵. Zgodnie z jego treścią „jeżeli ostatni dzień okresu wyrażonego inaczej niż w godzinach jest dniem ustawowo wolnym od pracy, niedzielą lub sobotą, okres wygasa wraz z upływem ostatniej godziny następnego dnia roboczego”. Przepisy rzeczzonego rozporządzenia ujednolicają sposób liczenia terminów występujących w przepisach materialnego prawa Unii Europejskiej, nie stwarzając podstaw do wyłączenia terminów przedawnienia z zakresu działania reguły korygującej wyrażonej w art. 3 ust. 4 rozporządzenia 1182/71⁶⁶.

Po piąte, nie można zgodzić się z argumentacją głosowanego orzeczenia, iż „z art. 118 zdanie 2 *in fine* k.c. wynika, że ustawodawca w sposób autonomiczny wyznacza koniec terminu przedawnienia. Zasada z art. 118 zd. 2 k.c. ma zastosowanie bez względu na to, czy ostatni dzień roku kalendarzowego przypada w sobotę. Indyferentne znaczenie ma okoliczność, że upływ terminu przedawnienia kończy się w sobotę lub w dzień ustawowo wolny od pracy”.

Jak zostało podniesione wyżej, komentowana uchwała Sądu Najwyższego została wydana na kanwie nieobowiązującego już art. 118 k.c. (tj. sprzed nowelizacji art. 118 k.c.). W związku z tym powołany przez Sąd przepis art. 118 zd. 2 *in fine* k.c.⁶⁷ nie znajduje zastosowania do przedmiotu

towego stanu faktycznego⁶⁸, tylko do stanu faktycznego powstałego po wejściu w życie powyższej regulacji. Tym samym argument powołany przez Sąd jest nie do przyjęcia⁶⁹.

Po szóste, wbrew odmiennemu stanowisku Sądu Najwyższego przepis art. 115 k.c. ma zastosowanie także do czynności określonych w art. 123 § 1 k.c., gdyż *lege non distinguente* ustawodawca nie ograniczył zastosowania normy art. 115 k.c. w zw. z art. 110 k.c. tylko do określonych czynności. W związku z tym regulacja ta obejmuje swoim zakresem wszelkie terminy do dokonania czynności, w tym m.in. terminy ustawowe do dochodzenia roszczeń (terminy przedawnienia)⁷⁰. Stanowisko to wzmacnia dodatkowo wykładnia historyczna art. 115 k.c. (por. art. 199 k.z. i art. 115 k.c.)⁷¹.

6. Wnioski

Teza głosowanego orzeczenia oraz orzeczenie sądu I instancji są *contra legem*, tj. z art. 115 k.c. w zw. z art. 110 k.c., gdyż rzeczony judykaty zapadły na kanwie nieobowiązującego już art. 118 k.c., który w odróżnieniu od obowiązującej regulacji art. 118 zd. 2 *in fine* k.c. nie regulował tak jak ten ostatni przepis ostatecznego terminu końcowego biegu terminu przedawnienia roszczeń. *Lege non distinguente*, skoro ustawodawca nie ograniczył zakresu normy art. 115 k.c. tylko do określonych czynności, to znajduje ona zastosowanie do wszelkich czynności (faktycznych, prawnych i procesowych, podejmowanych w postępowaniu sądowym i pozasądowym, nawet jeśli ich dokonanie nie zmierza do przerwania lub zawieszenia biegu terminu przedawnienia), w tym obejmuje m.in. terminy ustawowe do dochodzenia roszczeń (terminy przedawnienia;

⁶⁴ K. Rębisz, *op. cit.*, s. 101 i n.

⁶⁵ Rozporządzenie Rady (EWG, EURATOM) nr 1182/71 z dnia 3 czerwca 1971 r. określające zasady mające zastosowanie do okresów, dat i terminów (Dz. Urz. L 124/1, 1971, z późn. zm.).

⁶⁶ Wyrok SN z dnia 14 lutego 2025 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3829592.

⁶⁷ To jest w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 1104).

⁶⁸ Tak też wyrok SN z dnia 14 lutego 2025 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3829592.

⁶⁹ Trochę inaczej K. Rębisz, *op. cit.*, s. 99 i n.

⁷⁰ Tak też wyrok SN z dnia 14 lutego 2025 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3829592. Trochę inaczej G. Wolak, *op. cit.* oraz cytowane tu literatura i orzecznictwo.

⁷¹ Tak też wyrok SN z dnia 14 lutego 2025 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3829592.

por. art. 199 k.z. i art. 115 k.c.)⁷². W konsekwencji, ze względu na brak uregulowania w przepisach Księgi Pierwszej Części Ogólnej Tytułu VI „Przedawnienie roszczeń” Kodeksu cywilnego kwestii dotyczących zasad obliczania końca biegu terminu przedawnienia, przepis art. 115 k.c. stosuje się do obliczania terminu przedawnienia roszczeń na podstawie przepisu odsyłającego, tj. art. 110 k.c. Teza ta ma zastosowanie tylko do stanów faktycznych powstałych na kanwie art. 118 nieobowiązującego⁷³.

7. Wnioski *de lege lata*

De lege lata, skoro przepis art. 118 zd. 2 *in fine* k.c. reguluje w sposób definitywny termin końcowy biegu terminu przedawnienia roszczeń wskazanych *expressis verbis* w rzeczowej normie prawnej, to art. 115 k.c. nie stosuje się do obliczania końca biegu przedawnienia tych roszczeń (tj. przedawniających się z upływem lat 2 i więcej; arg. *z a contrario* art. 118 zd. 2 *in fine* i art. 110 k.c.)⁷⁴. W tym przypadku przepis art. 118 zd. 2 *in fine* k.c. ma charakter *lex specialis* w stosunku do terminów ogólnych Kodeksu cywilnego dotyczących obliczania terminów końcowych. Powyższe stanowisko wzmacnia *ratio legis* przedmiotowej noweli przepisu art. 118 k.c. w postaci skrócenia podstawowych terminów oraz wprowadzenia odmiennego niż dotychczas sposobu obliczania końca terminu przedawnienia⁷⁵. Tym samym skoro wołą ustawodawcy było skrócenie terminów przedawnienia oraz wprowadzenie odmiennych zasad obliczania terminów przedawnienia, to niedopuszczalne jest stosowanie do obliczania końca

terminów przedawnienia art. 112 i 115 k.c., za wyjątkiem tych roszczeń, które przedawniają się w okresie krótszym niż 2 lata (arg. *z verba legis* art. 118 zd. 2 k.c.: „chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż 2 lata”). Stanowisko to wzmacnia pogląd wypowiedziany w doktrynie przez J. Gudowskiego: „(...) art. 115 k.c. nie dotyczy terminów przedawnienia i zasiedzenia. Dla terminów przedawnienia dłuższych niż dwa lata należy przyjąć, że kończą się one ostatniego dnia roku kalendarzowego. Indyferentne jest więc ustalenie, czy upływ terminu następuje w sobotę lub dzień ustawowo wolny od pracy”⁷⁶.

A contrario, skoro zasad obliczania końca biegu terminu przedawnienia wskazanych w art. 118 zd. 2 *in fine* k.c. nie stosuje się do terminów przedawnienia krótszych niż 2 lata (arg. *z art. 118 zd. 2 in fine* k.c.), to w tym przypadku przepis art. 112 i 115 k.c. ma zastosowanie na podstawie przepisu odsyłającego, tj. art. 110 k.c., do obliczania końca biegu terminu przedawnienia tych roszczeń (tj. terminów przedawnienia krótszych niż 2 lata; arg. *z art. 110 i 118 zd. 2 k.c.*)⁷⁷.

8. Postulaty *de lege ferenda*

De lege ferenda, rzeczona uchwała Sądu Najwyższego zamiast rozstrzygnąć w sposób niebudzący wątpliwości zagadnienie prawne będące przedmiotem niniejszej glosy, to została wydana *contra legem*, tj. art. 115 zw. z art. 110 k.c. poprzez ich niewłaściwą wykładnię i art. 117 § 2 *in principio* k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uwzględnienie zarzutu przedawnienia, mimo że doszło do skutecznego przerwania biegu przedawnienia na skutek wytoczenia powództwa w ostatnim dniu biegu przedawnienia obliczonego na podstawie art. 112 k.c. i art. 115 k.c. w zw. z art. 110 k.c., tj. w poniedziałek (27 listopada 2017 r.). W konsekwencji, wobec niezastosowania się przez skład orzekający Sądu w przedmiocie skargi kasacyjnej do glosy-

⁷² Tak też *ibidem*.

⁷³ To jest sprzed nowelizacji art. 118 k.c. dokonanej na mocy ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 1104). Tak też wyrok SN z dnia 14 lutego 2025 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3829592. Przeciwnie K. Rębisz, *op. cit.*, s. 104.

⁷⁴ Przeciwnie K. Rębisz, *op. cit.*, s. 104.

⁷⁵ Zob. Sejm RP, VIII kadencja, Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, Druk sejmowy nr 2216, s. 1 i n.

⁷⁶ J. Gudowski, *op. cit.*, nb. 5.

⁷⁷ Tak też Sejm RP, VIII kadencja, *op. cit.*, s. 2.

wanego judykatu⁷⁸, w dalszym ciągu pozostaje nierozstrzygnięta kwestia będąca przedmiotem niniejszej glosy (pomimo słuszności tezy i uzasadnienia wyroku SN z dnia 14 lutego 2025 r., II CSKP 1946/22). Tym samym *de lege ferenda* postuluję o wystąpienie przez Pierwszego Prezesa lub Prezesa Sądu Najwyższego z wnioskiem o rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego będącego przedmiotem niniejszej glosy przez Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów (arg. z art. 83 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym). Podnoszę, że rzeczona uchwała Sądu Najwyższego powinna rozstrzygnąć dopuszczalność stosowania regulacji art. 115 k.c. do terminów przedawnienia zarówno na kanwie obowiązujących przepisów prawa, tj. art. 118 zd. 2 k.c., jak i obowiązujących przed nowelizacją tego przepisu na mocy art. 1 pkt 3 ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw. Innym, bardziej rygorystycznym rozwiązaniem byłoby uregulowanie niniejszej kwestii według następujących

zasad: po zdaniu ostatnim art. 118 k.c. należałoby wprowadzić po przecinku zwrot „z zastrzeżeniem zdania następnego”, a następnie po tym zwrocie, tj. w zdaniu następnym, należałoby wprowadzić następujący zwrot: „Do obliczania końca biegu terminu przedawnienia roszczeń przedawniających się w okresie krótszym niż 2 lata stosuje się odpowiednio przepisy art. 112 i 115 k.c.”.

Konstatując, jak zostało słusznie stwierdzone w doktrynie, „nadrzędnym celem przedawnienia jest zwiększenie bezpieczeństwa obrotu będące konsekwencją zwiększenia przejrzystości sytuacji uprawnionego (wierzyciela) i obowiązanego (dłużnika) zarówno dla nich samych, jak i dla wszystkich pozostałych uczestników obrotu. Cel ten nie może być osiągnięty, jeżeli same przepisy o przedawnieniu stają się źródłem niepewności”⁷⁹. Tym samym R. Strugała również dostrzegł konieczność rozwiązania analizowanej problematyki przez ustawodawcę⁸⁰.

⁷⁸ Zob. uzasadnienie wyroku SN z dnia 14 lutego 2025 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3829592.

⁷⁹ R. Strugała, *Dopuszczalność...*, s. 52.

⁸⁰ *Ibidem*.

Abstract

Admissibility of applying Article 115 of the Civil Code until the end of the limitation period – critical commentary on the resolution of the panel of seven judges of the Supreme Court of 22 May 2024, III CZP 21/23

Keywords: statute of limitations; end of the statute of limitations; public holiday

The subject of this commentary is an analysis of the Supreme Court ruling, in which it ruled that “Article 115 of the Civil Code does not apply to the expiry of the limitation period.” It is critical in nature. The issue analyzed is not only theoretical, but above all practical. If the thesis of the commented judgment were to be approved, it would prevent the creditor from postponing the limitation period to the next day, which is not a public holiday or a Saturday, if the end of the limitation period falls on a Saturday or a public holiday, which would consequently lead to the expiry of the limitation period and the debtor raising the defense of limitation.

Bibliografia

Literatura

- Bączyk M., *Termin końcowy gwarancji zapłaty wadium. Glosa do wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 19 września 2018 r., I ACa 470/17*, „Glosa” 2020, nr 2.
- Cieśla M., *Stosowanie art. 115 k.c. do końca terminów przedawnienia. Glosa do uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 22.05.2024 r., III CZP 21/23*, „Przegląd Sądowy” 2025, nr 6.
- Grothe H., [w:] *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch (BGB)*, Bd. 2: *Schuldrecht – Allgemeiner Teil (§§ 241–432 BGB)*, F.J. Säcker, R. Rixecker, H. Oetker (Hrsg.), München 2012.
- Gudowski J., *Komentarz do art. 115*, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. 1: *Część ogólna*, cz. 2: *Art. 56–125*, J. Gudowski (red.), Legalis 2021.
- Heinrichs H., [w:] *Bürgerliches Gesetzbuch*, O. Palandt (Hrsg.), München 2008.
- Kordasiewicz B., [w:] *System Prawa Prywatnego*, t. 2: *Prawo cywilne – część ogólna*, Z. Radwański (red.), Warszawa 2008.
- Kordasiewicz B., [w:] *System Prawa Prywatnego*, t. 2: *Prawo cywilne – część ogólna*, Z. Radwański, A. Olejniczak (red.), Warszawa 2019.
- Korzonek J., *Przedawnienie umarzające według ustawodawstwa na ziemiach Polski*, Warszawa 1938.
- Korzonek J., Rosenblüth I., *Kodeks zobowiązań. Komentarz*, Kraków 1936.
- Kuniewicz Z., *Problematyka stosowania art. 115 Kodeksu cywilnego do upływu terminu przedawnienia. Glosa do uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 22 maja 2024 r., III CZP 21/23*, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2025, nr 5.
- Kuźmicka-Sulikowska J., *Komentarz do art. 115*, [w:] *Zobowiązania. Przepisy ogólne i powiązane przepisy Księgi I k.c.*, t. 1: *Komentarz*, P. Machnikowski (red.), Warszawa 2022.
- Machnikowski P., *Komentarz do art. 118*, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Legalis 2021.
- Machnikowski P., *Komentarz do art. 118*, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Legalis 2023.
- Maciejewska-Szałas M., *Komentarz do art. 115*, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz aktualizowany*, M. Balwicka-Szczyrba, A. Sylwestrzak (red.), LEX/el. 2024.
- Mataczyński M., Saczywko M., *Komentarz do art. 118*, [w:] *Kodeks cywilny*, t. 1: *Komentarz do art. 1–352*, M. Gutowski (red.), Legalis 2021.
- Mularski K., *Komentarz do art. 115*, [w:] *Kodeks cywilny*, t. 1: *Komentarz do art. 1–352*, M. Gutowski (red.), Legalis 2021.
- Pałdyna T., *Przedawnienie w polskim prawie cywilnym*, Warszawa 2012.
- Radwański Z., *Glosa do postanowienia SN z 16.09.1985 r., IV CZ 159/85*, „Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych” 1986, nr 5, poz. 109.
- Radwański Z., Trzaskowski R., *Treść czynności prawnej*, [w:] *System Prawa Prywatnego*, t. 2: *Prawo cywilne – część ogólna*, Z. Radwański, A. Olejniczak (red.), Warszawa 2019.
- Rębisz K., *Stosowanie art. 115 k.c. do końca terminów przedawnienia*, „Transformacje Prawa Prywatnego” 2023, nr 3.
- Skubisz-Kępka K., *Komentarz do art. 115*, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. 1: *Część ogólna (art. 1–125)*, M. Fras, M. Habdas (red.), Warszawa 2018.
- Strugała R., *Dopuszczalność stosowania art. 115 KC do biegu terminów przedawnienia*, „Monitor Prawniczy” 2026, nr 1.
- Strugała R., *Komentarz do art. 115*, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Legalis 2021.
- Strugała R., *Komentarz do art. 115*, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Legalis 2023.
- Strugała R., *Komentarz do art. 115*, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Warszawa 2025.

Ślęzak A., *Interpretacja art. 115 k.c. Glosa do uchwały SN z 22.05.2024 r., III CZP 21/23 oraz do wyroku SN z 14.02.2025 r., II CSKP 1946/22*, „Państwo i Prawo” 2025, z. 10.

Wolak G., *O możliwości stosowania art. 115 k.c. do biegu przedawnienia*, „Monitor Prawniczy” 2025, nr 3.

Wołodkiewicz B., *Uplływ terminu przedawnienia roszczenia w sobotę lub dzień wolny od pracy*, „Monitor Prawniczy” 2025, nr 5.

Zbiegień-Turzańska A., *Komentarz do art. 115, [w:] Kodeks cywilny. Komentarz*, W. Borysiak (red.), Warszawa 2023.

Akty prawne

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. – Kodeks zobowiązań (t.j. Dz.U. 1033, nr 82, poz. 598, z późn. zm.).

Ustawa z dnia 18 lipca 1950 r. – Przepisy ogólne prawa cywilnego (Dz.U. 1950, nr 34, poz. 311).

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. 2018, poz. 1025, ze zm.; t.j. Dz.U. 2024, poz. 1061, z późn. zm.).

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. 2024, poz. 1568, z późn. zm.).

Rozporządzenie Rady (EWG, EURATOM) nr 1182/71 z dnia 3 czerwca 1971 r. określające zasady mające zastosowanie do okresów, dat i terminów (Dz. Urz. L 124/1, 1971, z późn. zm.).

Konwencja o przedawnieniu w międzynarodowej sprzedaży towarów, sporządzona w Nowym Jorku dnia 14 czerwca 1974 r. (Dz.U. 1997, nr 45, poz. 282).

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (t.j. Dz.U. 2016, poz. 283, ze zm.).

Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. 2024, poz. 622, ze zm.).

Ustawa z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 1104).

Ustawa z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz.U. 2020, poz. 2320).

Inne

Sejm RP, VIII kadencja, Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, Druk sejmowy nr 2216.

Orzecznictwo

Postanowienie SN z dnia 23 stycznia 1975 r., III CRN 397/74, OSPiKA 1976, nr 7, poz. 145.

Uchwała SN z dnia 30 kwietnia 1976 r., III CZP 21/76, OSNCP 1976, nr 10, poz. 208.

Wyrok Wyższego Sądu Krajowego w Düsseldorfie z dnia 11 marca 2008 r., I-24 U 138/07, ECLI:DE:OLGD:2008:0311.I24U138.07.00.

Uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 14 listopada 2001 r., III ZP 20/01, OSNP 2003, nr 6, poz. 141.

Uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 25 kwietnia 2003 r., III CZP 8/03, OSNC 2004, nr 1, poz. 1.

Wyrok SN z dnia 13 kwietnia 2007 r., III CSK 409/06, LEX nr 315527.

Postanowienie SN z dnia 6 czerwca 2018 r., III CSK 61/18, LEX nr 2511972.

Wyrok SA w Warszawie z dnia 19 września 2018 r., I ACa 470/17, LEX nr 2563123.

Wyrok SA w Warszawie z dnia 19 września 2018 r., I ACa 470/17, Legalis nr 1834735.

Wyrok SA w Warszawie z dnia 12 marca 2020 r., VII AGa 548/19, LEX nr 3416457.

Uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 17 sierpnia 2021 r., III CZP 79/19, OSNC 2021, nr 12, poz. 79.

Uchwała SN z dnia 13 maja 2022 r., III CZP 46/22, OSNC 2023, nr 6, poz. 57.

Postanowienie SN z dnia 7 lutego 2023 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3513492.

Uchwała SN z dnia 22 maja 2024 r., III CZP 21/23, OSNC 2025, nr 1, poz. 2.

Wyrok SR w Gdyni z dnia 18 grudnia 2024 r., VI GC 238/24, LEX nr 3825182.

Wyrok SN z dnia 14 lutego 2025 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3829592.